

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, M. DCC. XIX.

Casus II. Argumentum. Congrua debita Parocho, sive Vicatio perpetuo præsentato ad Ecclesiam Parochialem subjectam Monasterio Regularium, in quibus, & in qua summa assignari, & taxari debeat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72172)

non recipit ab illa potestatem, & tunc factum non est nullum.

- 7 Hoc supposito ad dubium respondendo, cenfeo dicendum Institutionem Præsentati factam per Episcopum absque prævia assignatione congruæ sustineri, tum quia in hoc Canone non fuit à Clemente V. apposta pœna inferens necessariò nullitatem actus, sed solùm inhibetur Episcopis sub obtestatione Divini iudicii, ne instituat Præsentatum in Parochiali Ecclesia absque assignatione congruæ portionis, tum quia Ordinarius non recipit potestatem instituendi ab hoc Canone, ita *Gloss. hic verb. Inhibentes, Lambertin. de jure patronat. lib. 2. par. 3. quæst. 10. artic. 4.*

ARGUMENTUM.

Congrua debita Parocho, sive Vicario perpetuo præsentato ad Ecclesiam Parochialem subjectam Monasterio Regularium, in quibus, & in qua summa assignari, & taxari debeat.

SUMMARIUM.

- 1 Congrua semel assignata, & acceptata non potest amplius augeri, nec minui. Amplia, ut num. 2., limita, ut num. 10.
- 3 Enumerantur plures species emolumentorum Parochialium.
- 4 Congrua an & in quibus emolumentis incertis assignari possit Parocho, sive Vicario perpetuo, & num. 5.
- 6 Monasterium si percipiat decimas tenetur augere, & assignare Congruam Vicario perpetuo, etiam in decimis, constito de insufficientia ejusdem congruæ. Amplia, ut num. 8., & quare vide num. 9.; Secus si non percipiat decimas, quia tunc cogi debent Parochiani, & num. 7.
- 11 In assignatione congruæ nulla habenda est ratio emolumentorum, quæ Parochus, sive Vicarius perpetuus ex aliis Beneficiis, vel legatis extra Ecclesiam Parochialem percipit.
- 12 Congrua in qua summa sit taxanda, & assignanda Parocho; Concilium Tridentinum totam reposuit arbitrio Ordinarii.

13 Ordinarius in assignatione congruæ, ad quæ respicere debet?

14 Congrua est veluti dos Parochi ad supportanda onera matrimonii spiritualis.

15 Divus Pius determinavit congruam debere esse certam, sed non minorem quinquaginta, nec majorem centum scutorum. Intellige, ut num. 16.

17 Parochus debet esse contentus congrua sibi sufficienter assignata.

18 Vicarius perpetuus præsentatus ad Ecclesiam Parochialem spectantem ad Regulares an teneatur se conformare Constitutionibus Synodalibus, & Ordinationibus Episcopi, quoad omnia in ordine ad Sacramentorum administrationem, & curam Animarum.

CASUS II.

Vicarius perpetuus Ecclesiæ Parochialis A subjectæ cuidam Monasterio Regularium experiens congruam sibi in actu suæ provisionis à Regularibus assignatam in scutis decem detrahendis ex bonis ejusdem Parochiæ, & in emolumentis funerum Baptismatum, & Matrimoniorum, esse minus sufficientem pro ejus sustentatione, utpotè ascendentem, solùm ad scuta quindecim circiter petiit ab eisdem Regularibus, ut congrua hæc sibi augeatur, & assignetur etiam in decimis, quas Regulares percipiunt, & exigunt à Parochianis dictæ Parochiæ; Queritur in hoc casu, an dicta congrua sit huic Parocho augenda, & assignanda, etiam in decimis.

Quòd non sit augenda, nec assignanda in decimis suadere videtur factum ipsius Vicarii, seu Parochi, iste enim Præsentatus à Regularibus ad Ecclesiam Parochialem, eam acceptavit sub congrua portione sibi assignata in dictis scutis decem, & in emolumentis funerum Baptismatum, & Matrimoniorum, & cum ea unitim cum fructibus cujusdam simplicis Beneficii, quod retinebat, vixit per aliquot annos, successivè proindè prætere non potest, ut sibi augeatur, & assignetur dicta congrua etiam in decimis, quia congrua semel assignata, & acceptata non potest amplius augeri, & sibi imputare debet Vicarius, quod acceptaverit congruam nimis tenuem, *Tondut. quæst. benef. cap. 58. num. 6. tom. 1., Rot. dec. 239. num. 1.*

num. 1. par. 2. Rec., Panimoll. dec. 15. annotat. 2. num. 11.; Fortius animadvertendo, quòd congrua in dictis emolumentis fuit ei assignata de consensu Episcopi, adeòque præsumitur sufficiens, cum jura in hujusmodi assignatione conscientias Ordinariorum onerent. *Tondut. d. cap. 58. n. 9. to. 1.*

Non obstat, quòd supradicta emolumenta utpotè incerta computari non possint in congruam, *Gratian. discept. 399.*

3 num. 19.; Quoniam plures distinguendæ sunt species emolumentorum, alia enim sunt emolumenta merè incerta, & voluntaria, quæ dependent à pia devotione, & pietate Fidelium, ut sunt oblationes, & elemosynæ; Alia sunt incerta non merè, sed ex longa observantia quodammodo certa, uti sunt oblationes, quæ fiunt quolibet anno occasione festivitatis alicujus Sancti Parochiæ, e. g. oblationes, quæ fiunt in cera, & pecuniis, occasione, qua die commemorationis S. Antonii ducuntur ad ejus Ecclesiam equi, & alia animalia pro eorum benedictione; Et alia sunt pariter incerta non merè, sed ex dispositione juris quodammodo certa, ut sunt emolumenta parochialia Funerum, Baptismatum, & Matrimoniorum, quæ ex dispositione juris certò debentur

4 Parocho. Quamvis congrua assignari non debeat Parocho, aut Vicario perpetuo in emolumentis merè incertis, & voluntariis, *Pignattell. consult. 167. num. 8. tom. 9. Tondut. quæst. benef. cap. 58. num. 3. & 5. tom. 1., Rot. decis. 5. num. 3. & seq. par. 2. divers. & decis. 420. num. 2. par. 1. Rec. &*
5 *decis. 734. per tot. coram Coccin.*; Tamen assignari potest in emolumentis quoad se quidem incertis, sed ex observantia; & dispositione juris quodammodo certis, ut sunt illa, de quibus agitur; *Card. de Luc. de Paroch. disc. 18. num. 12., & de Benefic. disc. 90. num. 73. & in annot. ad Concil. discurs. 9. num. 8., Pignattell. consult. 44. numero 9. tom. 8., & expressè declaravit S. Pius in ejus Constitutione la 46. Bullar. vet., ibi -- Computatis omnibus etiam incertis emolumentis.*

6 Sed his minimè attentis existimo congruam esse augendam, & assignandam à Regularibus dicti Monasterii huic Parocho, etiam in decimis; Constat enim de evidenti illius insufficientia, & tenuitate, quæ computatis certis, cum incertis vix

Pars IV.

ascendit ad annua scuta quindecim; constat etiam dictum Monasterium exigere decimas à Parochianis ejusdem Parochiæ; unde licet Monasterium, Capitulum, aut Collegium, quando percipit ab Ecclesia Parochiali sibi unita solum emolumenta Baptismatum, Matrimoniorum, & Funerum non teneatur assignare Parocho, sive Vicario perpetuo aliquid aliud ultra dicta emolumenta, sed si hæc sint insufficientia pro congrua Vicarii sustentatione cogi debent Parochiani ad supplementationem *Concil. Trident. cap. 4. sess. 21. de reform., Cardin. de Luc. de Paroch. discurs. 18. num. 10. & seq.*, & resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii mediante apud R. P. D. Petra in *Melpbien. Congrua 27. Junii 1711.*, ubi propositis inter cætera sequentibus Dubiis. Primò -- *An Parocho S. Nicolai Terra Barilis debeatur Congrua? & quatenus affirmativè --*

Secundò -- *An, & à quibus illa debeatur --*
Tertidò -- *In qua quantitate, & in quibus effectibus, seu emolumentis sit eadem Congrua dicto Parocho assignanda; in casu &c.* responsum fuit ad Primum Affirmativè, ad Secundum à Parochianis, ad Tertium Arbitrio, & conscientia Episcopi, computatis de jure computandis. Tamen quando ultra dicta emolumenta Monasterium percipit decimas, congrua assignari debet etiam in decimis usque ad sufficientem Vicarii sustentationem, juxta *Abbat. in cap. Cum contingat num. 7. de decim., Tondut. quæst. benef. cap. 58. num. 1. & 16. tomo primo, Pignattell. consult. 127. num. 3. tom. 4., Rot. dec. 112. num. 5. & 16. par. 19. Rec. & in Burgen. Decimarum de Bellorado 26. Novembris 1714. S. fin. coram R. P. D. Crispo, & in Compostellana Congrua 11. Februarii 1715. S. Cum enim coram R. P. D.*

8 *Foscaro.* Etiam si Vicarii antecessores contenti fuerint, & acceptaverint congruam in emolumentis Funerum, Baptismatum, aut Matrimoniorum, aut inter ipsos, & Monasteria fuerit inita concordia super assignatione congruæ in dictis emolumentis, quia cum constet de insufficientia ejusdem congruæ, talis acceptatio, & concordia afficeret eosdem antecessores, & remaneret personalis, nullatenus successorum obligatoria, *Card. de Luc. de Paroch. disc. 20. num. 4., Rot. decis. 152. coram Gregor., ibique Adden. & decis. 152.*

E

num. 1.

num. 1. par. 2. Rec., & decis. 429. num. 3. & seqq. cor. Gregor., Panimoll. decis. 15. coram Buratt., & decis. 402. num. primo par. 5. Rec.

9 Ratio autem fundatur in ipsa natura decimarum, istæ namque sunt proprium pabulum, & patrimonium Parochorum, ab initio pro eorum sustentatione reservatum, ex *Textu in cap. Omnes Decimæ 16. quæst. 7. cap. fin. de Paroch., Rebuff. de Decim. quæst. 7. art. 4., Rot. decis. 420. num. 6. par. 3. Rec., & in Varsavian. Decimarum prima Julii 1715. §. De jure namque, & in Cracovien. Decimarum 16. Martii 1716. §. Pratermissa, coram R. P. D. Foscaro.* Justa igitur, & rationabilis est præsens instantia Vicarii, ut congrua sibi augeatur à dictis Regularibus, & detrahatur etiam ex Decimis, quibus tale onus adhæret, juxta *Text. in can. primo 16. quæst. 6. cap. Cum contingat, cap. Cum in tua, cap. Parochianus de Decimis, Rebuff. de Decim. par. 7. num. 4., & alios quos refert, & sequitur Rota in Toletana Decimarum de Capilla super Congrua 6. Maji 1718. §. Verum, coram R. P. D. Foscaro.*

10 Hinc patet responsio ad ea, quæ superius pro ratione dubitandi in contrarium adducebantur. Siquidem quod congrua semel assignata, & acceptata non possit amplius augeri, vel minui, & quod in assignandis congruis multum deferatur judicio Ordinarii, limitatur quando tractu temporis eadem congrua apparet adeò diminuta, & tenuis, ut cum ea Vicarius nullatenus se sustentare possit, *Passerin. in cap. Suscepti, de præben. in 6. num. 14. Gratianus discept. 399. num. 12. Card. de Luca de Paroch. disc. 19. num. 3. & disc. 39. num. 7. & in Annot. ad Concil. disc. 9. num. 11. Tondut. quæst. benefic. 58. num. 7. to. 1. Pignatrell. consult. 126. num. 1. & seq. to. 10. Rota decis. 173. num. 1. & seq. coram Seraph. & decis. 429. coram Gregor. & decis. 48. num. 3. & seqq. par. 13.*

11 Nec officit, quod Vicarius perpetuus supradictæ Ecclesiæ Parochialis per multos annos vixerit cum dicta congrua sibi in scutis decem, & in dictis emolumentis assignata; hoc enim evenit eo quia idem Vicarius fruebatur nonnullis fructibus ejusdem beneficii simplicis per eum possessi; qui fructus uniti cum emolumentis Parochialibus sufficiebant pro ejus su-

stentatione; cum autem hodie nolit amplius vivere ex fructibus dicti beneficii; sed ejus sustentationem velit totaliter pendere à fructibus Parochiæ, cui inservit; congruum est, ut dicti fructus, & emolumenta, Parocho assignentur a Regularibus usque ad sufficientiam, nulla habita ratione emolumentorum, quæ idem Parochus, seu Vicarius ex aliis beneficiis, seu legatis extra Ecclesiam Parochialem percipere potest, quia ex eo Altari quis vivere debet, cui inservit, *Tondut. quæst. benefic. cap. 58. num. 2. to. 1. Rota in Compostellana Congrua 11. Februarii 1715. §. Cum enim, coram R. P. D. Foscaro.*

Patet igitur ex supradictis congruam assignari debere huic Parocho, seu Vicario perpetuo etiam in decimis, quas Regulares dicti Monasterii percipiunt. In qua autem summa hujusmodi congrua sit ei assignanda, ac taxanda: nihil certum determinavit sacrum Concilium Tridentinum dicto cap. 7. sess. 7. de reformat. sed totum reposuit arbitrio Ordinarii, qui, secundum dignitatem Ecclesiæ, qualitatem personæ Rectoris, & loci Parochiæ, quantitatem fructuum, & onerum, & numerum Animarum; quæ omnia in hujusmodi congruis assignandis debent attendi, *Fagnan. in cap. Extripanda, de præben. & dignit. num. 17. Tondut. quæst. benefic. cap. 58. num. 13. & seqq. to. 1. Gratian. discept. 399. num. 3. & seqq. tom. 2. Rota decis. 437. nu. 5. par. 3. & decis. 595. num. 6. par. 4. Recent. & in Compostellana Congrua 11. Februarii 1715. §. Totaque, coram R. P. D. Foscaro; potest Parocho, seu Vicario perpetuo assignare majorem, vel minorem congruam, quæ est veluti dos Parochi, ad fopportanda onera matrimonii spiritualis, quod contrahit cum Christo, & cum Ecclesia, *Paul. de Citad. de jurepatr. par. 3. §. Secunda causa num. 5. Hurtad. de Congrua lib. 1. resolut. 1. §. 1.**

15 Divus verò Pius V. in ejus Constitutione la 46. incipien. *Ad exequendum*, Bullar. vet. determinavit congruam debere esse certam, sed non minorem quinquaginta, nec majorem centum scutorum, ibi -- *Statuimus, ordinamus, ac declaramus per Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos præfatos in assignatione portionis ipsis Vicariis perpetuis ex prædicto Concilio ipso-*

ipforum Prelatorum arbitrio facienda ita se continere, & arbitrari debere, ut non major centum, nec minor quinquaginta scutorum annuorum summam eis omnino assignetur -- Et testantur Fagnan. in cap. de Rectoribus, de Cleric. egrot. num. 9. Passerin. in cap. Suscepti, de præben. in 6. nu. 12. Cardin. de Luca de Paroch. disc. 20. num. 5. Monacell. form. legal. 1. tit. 15. n. 30. par. 2.

16 Cum hac tamen intelligentia, nimirum, quod congrua debeat Vicario assignari non minor quinquaginta scutorum, procedit quando emolumenta, seu fructus Parochiæ spectantis e. g. ad aliquod Monasterium ascendunt ad dictam summam, vel ad majorem, secus si ad talem summam non ascendant, tunc enim non tenetur Monasterium assignare Vicario congruam usque ad summam scutorum quinquaginta, quia non tenetur assignare ultra id, quod percipit. Quod verò non possit esse major centum scutorum procedit attenda purè, & præcisè sustentatione Parochi, sive Vicarii perpetui; dum attentis aliis circumstantiis supra enumeratis, potest esse major, ut tradunt Cardin. de Luca in Annot. ad Concil. disc. 9. num. 10. Tondut. quest. benef. cap. 58. num. 13. tom. 1. Carolus Anton. de Luca ad Gratian. discept. 399. num. 1. & seq.

17 Assignata autem justa, & rationabili congrua Parocho, sive Vicario perpetuo Ecclesiæ Parochialis, iste ea debet esse contentus, nec aspirare ad fructus superfluos ejusdem Ecclesiæ, & illos in usus pravos, & indecentes convertere; sciat enim se quiddam præter necessarium victum, & simplicem vestitum de Altari retinere, suum non esse, rapinam esse, sacrilegium esse, ut testatur Divus Bernardus epist. 2. ad Fulionem circa finem.

Timeant Clerici (sunt verba ejusdem Sancti Serm. 23. in Cant. explicantis illa verba Isaie 26. n. 9. In terra Sanctorum iniqua gessi). Timeant Ministri Ecclesiæ, qui in terris Sanctorum, quas possident tam iniqua gerunt, ut stipendiis, quæ sufficere debeant minimè contenti, superflua, quibus egeni sustentari forent, impiè, sacrilegèque retinent: & in usus suæ superbiæ, victum pauperum consumere non verentur, duplici profectò iniquitate peccant, quod aliena diripiunt, & sacris in suis vanitatibus abutuntur.

Pars IV.

18 Quæro hic, an Vicarius perpetuus presentatus ad Ecclesiam Parochialem, spectantem ad Regulares, teneatur se conformare Constitutionibus Synodalibus, & Ordinationibus Episcopi quoad omnia in ordine ad Sacramentorum administrationem, & curam Animarum.

Simili dubio responsum fuit affirmative à Sacra Congregatione Concilii in una Pragen. Jurisdictionis 14. Januarii 1708. & 9. Junii ejusdem anni ad Quintum, ubi vertente jurisdictionali controversia inter Magnum Priorem Bohemiæ Hierosolymitanæ Religionis ex una, & Archiepiscopum Pragen. ex altera partibus, disputata fuerunt infrascripta dubia:

Primò -- An pro exemptione à jurisdictione Ordinaria Archiepiscopi sufficiat sola nominatio, seu deputatio Presbyteris secularibus facta à Superiore Divi Joannis Hierosolymitani in Ecclesiis dicti Ordinis pro Cura Animarum, quamvis ex causa non admitteretur ab Archiepiscopo, sive potius requiratur admissio, approbatio, & licentia Archiepiscopi, sive ejus Concistorii ad Curam Animarum, & administrationem Sacramentorum.

Secundò -- An prefati nominati, seu deputati ad dicta beneficia Curata teneantur examen subire, & professionem Fidei emitte coram Archiepiscopo, vel ejus Concistorio, antequam Curam Animarum exercent?

Tertiò -- An itidem teneantur præstare juramentum ad Curam Animarum debitè obeundam coram Archiepiscopo, sive ejus Concistorio, & quomodo?

Quartò -- An dictus Archiepiscopus, sive ejus Concistorium pro prædictis exigendis procedere possit jure ordinario, sive potius delegato.

Quintò -- An dicti nominati, seu deputati in dictis Ecclesiis, postquam reportaverint ab Archiepiscopo licentiam pro exercenda Cura Animarum teneantur se conformare Constitutionibus Synodalibus, & Ordinationibus Concistorialibus quoad omnia in ordine ad Sacramentorum administrationem, & Curam Animarum.

Sextò -- An dictis Presbyteris secularibus ut supra nominatis, seu deputatis in prefatis Ecclesiis, & ab Archiepiscopo examinatis, & idoneis repertis, teneatur idem

Archiepiscopus concedere licentiam exercendi Curam Animarum, & quatenus affirmativè.

Septimò -- An in bujufmodi licentiis Archiepiscopus valeat sibi reservare facultatem eam revocandi ad sui beneplacitum, seu potius debent eam concedere purè, & simpliciter.

Octavò -- An Archiepiscopus debeat exprimere se procedere auctoritate delegata, dum procedit contra dictos Presbyteros exercentes Curam Animarum, itaut hoc non expressò, non teneantur illi ei obedire etiam in concernentibus Curam Animarum.

Nonò -- An Archiepiscopus prædictos Presbyteros exercentes Curam Animarum in casu non paritionis ejus præceptis possit plectere pœna revocationis licentia exercendi Curam Animarum.

Decimò -- An præfati Presbyteri pro servitio dictarum Ecclesiarum valeant assumere Cappellanos pro celebratione Missarum in eisdem Ecclesiis sine licentia Archiepiscopi.

Quibus prodiit responsum, ad primum: Negativè quoad primam, & affirmativè quoad secundam partem. Ad secundum: Affirmativè quoad examen, & quoad professionem Fidei ad formam Concilii. Ad tertium: Affirmativè. Ad quartum: Jure delegato. Ad quintum, & sextum: Affirmativè. Ad septimum: Negativè quoad primam, & affirmativè quoad secundam partem. Ad octavum: Affirmativè. Ad nonum: Recurratur in casibus particularibus. Ad decimum: Affirmativè.

C A N O N I I.

C L E M E N S V.

PLures ab uno ex Patronis Ecclesiæ relicti hæredes, vocem dumtaxat unius habebunt in præsentatione Rectoris.

Et ut faciliùs provideatur Ecclesiis, non inconveniens reputamus, Patronos ipsos inter se posse liberè convenire de Rectore ab eis alternis vicibus præsentando. Quibus etiam ex eadem causa permittimus, ut plures ad vacantem Ecclesiam possint eo modo præsentare personas, quòd una ex eis eligi per Episcopum valeat, & admitti.